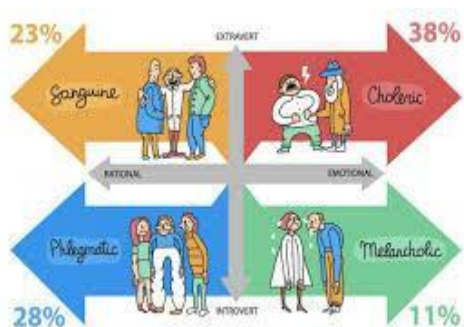
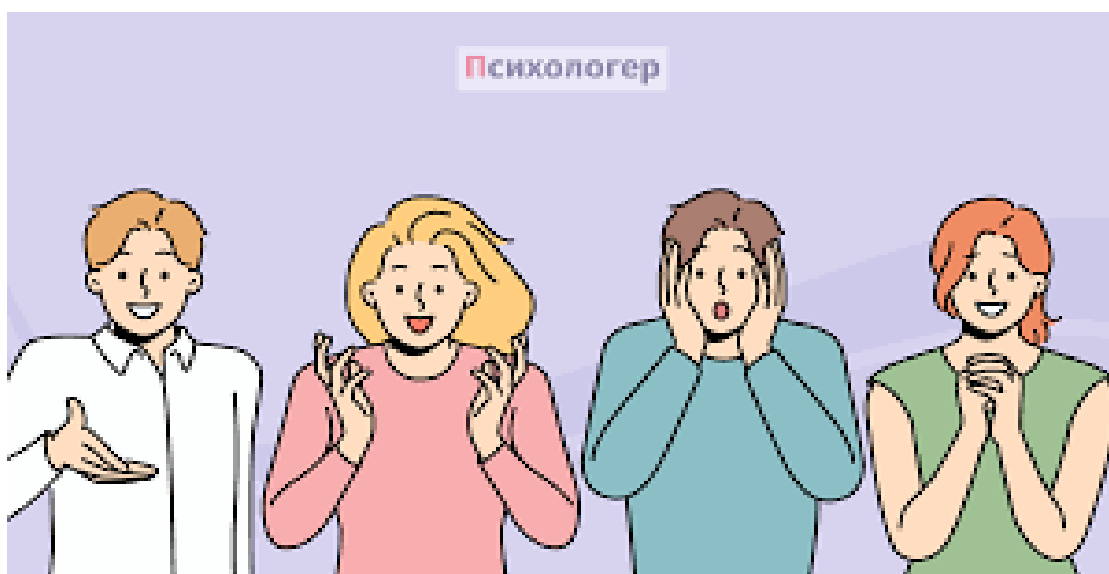




Типи

темпераментів



Харик Інна Богданівна

Чотири основи

Чому одні люди часто дратуються, коли інших практично неможливо знервувати? Чому одні легко переносять негаразди, а інші засмучуються через кожну дрібницю? **Гіппократ** пояснював ці особливості поведінки переважанням в організмі одного з «життєвих соків». За Гіппократом, більша кількість жовтої жовчі («холе») робить людину імпульсивною, «гарячою». Спокійною і повільною людина стає внаслідок наявності великої кількості лімфи («флегми»). Якщо домінує кров (грец. sanguis), людина рухлива та весела. Сум і страх породжує чорна жовч («мелайна холе»). Назви чотирьох «життєвих соків» згодом стали основою чотирьох **типів темпераменту** - холерик, флегматик, меланхолік, сангвінік. Саме слово «темперамент» увів у вжиток **Клавдій Гален**. У перекладі з латини воно означає «необхідне співвідношення частин». Велика кількість лікарів та філософів аж до початку XX ст. поділяли висунуту Гіппократом «рідинну» теорію темпераменту.

Принципово новий погляд на темперамент висловив **І.П. Павлов**. Він дійшов висновку, що тип темпераменту залежить від особливостей функціонування нервової системи, від швидкості, сили, врівноваженості та рухливості процесів збудження і гальмування.

ВІД НАРОДЖЕННЯ Й НА ВСЕ ЖИТТЯ

Темперамент відносять до числа особистісних якостей. Однак, висловлюючись точніше, це вроджена й незмінна властивість психіки. Біологічно зумовлений, він не піддається корекції. Але оскільки темперамент — це та основа, на якій вибудовуються всі інші особистісні якості, особливо характер, то відокремити темперамент від особистості неможливо.

Темперамент людини виявляється одразу ж після народження і залишається незмінним впродовж усього життя. Не існує «хорошого» або «поганого» темпераменту. Кожен тип має свої позитивні та негативні якості.

Холерики — це запальні, дратівливі, нестримані люди, однак вони

можуть пристрасно віддаватися якійсь справі, мобілізуватися для розв'язання проблеми, швидко виконують роботу, дуже сміливі та рішучі.

Флегматики незворушні, повільні, їм важко приймати рішення. Багатолюдні компанії їх втомлюють, ці люди ніколи не роблять нічого поспіхом. Однак флегматики мають високу працездатність, уміють розраховувати свої сили, завжди виконують роботу до кінця й не втрачають голову в складних ситуаціях.

Сангвініки — веселуни, жартівники, «легкі» люди. Вони активно протистоять труднощам, успішно пристосовуються до різних умов. Однак сангвініки нездатні до кропіткої тривалої роботи. Люди цього типу темпераменту швидко захоплюються, але й швидко втрачають інтерес.

Меланхолікам властиво глибоко переживати неприємності, зміну обстановки. Вони легко засмучуються, відчують труднощі у спілкуванні. Ці люди нерішучі, і піддаються страхам і панічним настроям. Але висока чуттєвість дозволяє їм тонше сприймати дійсність. Серед меланхоліків багато творчих людей — поетів, художників, музикантів.

У чистому вигляді темпераменти зустрічаються вкрай рідко, більшість людей в різних ситуаціях виявляють риси різних типів темпераменту. Приклади відносно «чистих» темпераментів ми зустрічаємо в літературі: П'єро — це типовий меланхолік, Буратіно — сангвінік, Карабас-Барабас — холерик, Тортилла — флегматик. Дюма в романі «Три мушкетери» змалював усі чотири типи темпераменту на прикладі головних героїв. Запальний Д'Артаньян — холерик, Арамис — флегматик, веселий Портос — сангвінік, а похмурий Атос — меланхолік.

ТЕМПЕРАМЕНТ — ХАРАКТЕР — ОСОБИСТІСТЬ

На побутовому рівні кожен добре розуміє значення слова «характер». Однак психологічний термін **характер** має свою специфіку. Насамперед треба відокремити поняття «характер» від поняття «темперамент». Темперамент — якість вроджена, а характер формується з раннього дитинства. Темперамент визначає *реакції* людини на інших людей та

обставини; характер визначає *вчинки* людини щодо інших людей. Так, приміром, холеричний темперамент викликає бурхливу реакцію на дії кривдника, але стриманий характер не дає виплеснутися емоціям і довести справу до бійки. Характер пов'язаний зі свідомістю, і ті особистісні риси, які входять до поняття «характер», не випадкові.

Поняття «характер» вужче поняття «особистість». Такі особистісні характеристики, як вольові якості, здібності, мотивації, емоції, життєві установки, не входять до поняття «характер». Однак риси характеру, пов'язані із завзятістю у досягненні мети, зближуються з волею. Є властивості характеру, які відповідають за способи емоційного реагування, що зближують характер та емоції. Накопичення життєвого досвіду, формування переконань, поглядів також впливає на становлення характеру.

Характер не завжди є віддзеркаленням особистості. Видатні люди часто мали поганий характер, що не заважало їм досягати поставленої мети. Для історії характер людини значення не має. важливішим є масштаб її особистості. А от для оточуючих насамперед має значення характер близької їм людини.

Характер — це поєднання стійких рис, що виявляються в ставленні людини до самої себе, до оточуючих людей, до виконуваної роботи та життєвих обставин